

**WP4.4 Friends We Share –
Έκθεση καλών πρακτικών για την
ευημερία
και την ένταξη των προσφύγων**

-

Επισκόπηση και διδάγματα

Νοέμβριος 2025

**Τίτλος έργου: Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες
με πρότυπα και μέντορες**

Περιεχόμενο
Όλοι οι εταίροι

Επιμέλεια
MSK & PM

**Co-funded by
the European Union**

Περιεχόμενα

Εισαγωγή «Friends We Share»	4
Στόχος του προγράμματος	4
Στοχευόμενες ομάδες.....	5
Συνεργασία.....	6
Εργαστήρια για τους καθοδηγούμενους (WP2)	6
Έννοια	6
Στόχος.....	7
Κύρια αποτελέσματα.....	7
Διδάγματα	7
Εργαστήρια για μέντορες (WP2).....	7
Έννοια	7
Στόχος.....	8
Κύρια αποτελέσματα	8
Διδάγματα	9
Connection Cafes - Πρόγραμμα καθοδήγησης (WP2)	9
Έννοια	9
Στόχος.....	10
Κύρια αποτελέσματα.....	10
Διδάγματα	10
Friends We Share eBook Εκπαιδευτικό πρόγραμμα (WP3)	10
Για ποιον.....	11
Βασική ιδέα και περιεχόμενο.....	11
Πρόγραμμα δια ζώσης.....	12
Αυτοκατευθυνόμενη μάθηση	12
Αντίκτυπος και σημασία	13
Πού μπορείτε να το βρείτε;.....	13
Συμπέρασμα.....	13
Εθνική κατάρτιση (WP3)	13
Αριθμός συμμετεχόντων.....	14
Οργάνωση και δομή	14

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Ομοιότητες και διαφορές.....	14
Εθνικές προσαρμογές.....	15
Αποτελέσματα αξιολόγησης και αντίκτυπος.....	15
Προκλήσεις.....	16
Αναπτυγμένες ικανότητες.....	16
Συστάσεις.....	16
Συμπέρασμα.....	17
Διακρατική εκπαίδευση (WP3).....	17
Αριθμός και προφίλ των συμμετεχόντων.....	18
Επιτεύγματα και αποτελέσματα.....	18
Αντίκτυπος στους συμμετέχοντες.....	18
Προκλήσεις.....	18
Συστάσεις.....	19
Συμπέρασμα.....	19
Συμπέρασμα.....	19
Αντίκτυπος του έργου και ευημερία.....	19
Επαγγελματικές ικανότητες και θεσμικός αντίκτυπος.....	21
Καινοτομίες και βιωσιμότητα.....	21
Διάδοση και μελλοντική συνεργασία.....	22
Παράρτημα.....	24
Διακρατική συγκριτική έκθεση πολλαπλασιαστικών εκδηλώσεων – Friends We Share.....	24

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Εισαγωγή «Friends We Share»

Το έργο «Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες» συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Erasmus+ στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, διήρκεσε 2 χρόνια και υλοποιήθηκε από την 1η Δεκεμβρίου 2023 έως τις 30 Νοεμβρίου 2025. Στόχος του ήταν να αντιμετωπίσει τα πολλαπλά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες και να βελτιώσει την ευημερία τους μέσω της αλληλοϋποστήριξης.

Το πρόγραμμα αναγνώρισε ότι η καθοδήγηση μεταξύ προσφύγων που έχουν ενσωματωθεί με επιτυχία και νέων αιτούντων άσυλο μπορεί να καλλιεργήσει το αίσθημα του ανήκειν, να ενισχύσει την ευημερία, να αυξήσει την κινητοποίηση και να ενισχύσει την αυτοεκτίμηση. Για να επιτευχθεί αυτό, το πρόγραμμα συνδύασε την εμπειρογνομosύνη δημόσιων φορέων και ΜΚΟ που εργάζονται με πρόσφυγες σε διαφορετικά επίπεδα, υλοποιώντας τόσο άμεση υποστήριξη προς τους πρόσφυγες όσο και δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων για τους επαγγελματίες που εργάζονται μαζί τους.

Στόχος του προγράμματος

Το πρόγραμμα επεδίωξε να προωθήσει τη βιώσιμη πρόοδο στην παροχή υποστήριξης για την ψυχική υγεία και την ευημερία των προσφύγων, μέσω της κατάρτισης και της πιστοποίησης των φορέων που εμπλέκονται στην ένταξή τους. Μετατρέποντας τους επαγγελματίες σε διαμεσολαβητές της ένταξης, οι εκπαιδευτές ενηλίκων και οι κοινωνικοί λειτουργοί της κοινότητας ενδυναμώθηκαν ώστε να υποστηρίξουν τους πρόσφυγες στην επαγγελματική και εκπαιδευτική τους πορεία, συμβάλλοντας στην αύξηση της αυτοπεποίθησης, της ελπίδας και του αισιοδοξίας τους.

Για να επιτευχθεί αυτό, αναπτύχθηκαν εξατομικευμένα εργαλεία μάθησης για εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινωνικούς λειτουργούς της κοινότητας, με έμφαση στον τρόπο ένταξης μεντόρων και προτύπων στις παρεμβάσεις τους με νέους αιτούντες άσυλο. Τα εργαλεία αυτά ανέδειξαν τις βασικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που επιτρέπουν στους πρόσφυγες που έχουν ενταχθεί με επιτυχία να ευημερήσουν και τον τρόπο με τον οποίο αυτές μπορούν να προωθηθούν στη διαδικασία ένταξης. Το αποτέλεσμα ήταν το ηλεκτρονικό βιβλίο «Friends We Share Training Programme» (WP3).

Το πρόγραμμα δοκιμάστηκε και επικυρώθηκε μέσω δύο εκπαιδευτικών συνεδριών για εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινωνικούς λειτουργούς της κοινότητας: πρώτα σε εθνικό επίπεδο σε κάθε χώρα-εταίρο και στη συνέχεια σε διεθνές επίπεδο στη Γερμανία. Παράλληλα, το πρώτο έτος του έργου επικεντρώθηκε στο πρόγραμμα «Friends We Share Connection Programme» (WP2), το οποίο υλοποίησε τις δραστηριότητες καθοδήγησης από ομοτίμους απευθείας με τους πρόσφυγες.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Στοχευόμενες ομάδες

Οι ομάδες-στόχοι συμμετείχαν ενεργά όχι μόνο ως δικαιούχοι, αλλά και στον σχεδιασμό και την οργάνωση των δραστηριοτήτων του έργου. Οι απόψεις τους ελήφθησαν υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Το πρόγραμμα απευθυνόταν στις ακόλουθες ομάδες:

- Εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινωνικοί λειτουργοί που εργάζονται με πρόσφυγες
- Νέους αιτούντες άσυλο
- Πρόσφυγες που έχουν ενσωματωθεί επιτυχώς
- Οργανώσεις προσφύγων και μεταναστών
- Οργανώσεις αρωγής προσφύγων και ΜΚΟ που εργάζονται με πρόσφυγες
- Υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής

Συνεργασία

Αυτή η συνεργασία ένωσε ένα συμπληρωματικό μείγμα δημόσιων φορέων και ΜΚΟ με εμπειρία στην ένταξη των προσφύγων, εξασφαλίζοντας ποικίλη εμπειρογνωμοσύνη και προοπτικές σε όλο το έργο.

Η κοινοπραξία του έργου αποτελείται από έξι φορείς:

- [Miejska Strefa Kultury w Łodzi](#) (PL)
- [Landeshauptstadt Stuttgart](#) (DE)
- [Förderverein der LAKA - Landesverband der kommunalen Migrantenvertretungen in Baden-Württemberg e.V.](#) (DE)
- [InterAktion - Verein für ein interkulturelles Zusammenleben](#) (AT)
- [Proportional Message – Associação](#) (PT)
- [Synthesis Center for Research and Education Limited](#) (Κύπρος)

WP2 - «Friends We Share Connection Programme»

Εργαστήρια για τους καθοδηγούμενους (WP2)

Έννοια

Κατά τους πρώτους μήνες του προγράμματος, οι εταίροι επικεντρώθηκαν στην κατανόηση της κοινωνικής πραγματικότητας και των ανησυχιών των προσφύγων που εγκαθίστανται σε κάθε χώρα εταίρο. Κάθε εταίρος προσδιόρισε τις ανάγκες, τις βασικές ικανότητες και τις στάσεις των ομάδων-στόχων, με στόχο την ενεργό συμμετοχή των προσφύγων στη διαδικασία έρευνας και δράσης. Σχεδιάστηκαν δυναμικές, συμμετοχικές δραστηριότητες για την προώθηση της δράσης, της ενδυνάμωσης και της οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ των συμμετεχόντων στα εργαστήρια αναστοχασμού.

Η πορεία προς την επίτευξη αυτών των στόχων περιελάμβανε μία κύρια δραστηριότητα: έξι εργαστήρια αναστοχασμού για πρόσφυγες και μετανάστες που έφτασαν πρόσφατα, τα

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

οποία διοργανώθηκαν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024 σε κάθε χώρα-εταίρο. Συνολικά συμμετείχαν 47 άτομα από την Ουκρανία, τη Σομαλία, το Ιράν ( ), το Καμερούν, το Κονγκό, το Αφγανιστάν, τη Βραζιλία, τον Λίβανο, το Πακιστάν και τη Γκάνα. Η ηλικία των συμμετεχόντων κυμαινόταν από 16 έως 70 ετών, με 32 γυναίκες και 15 άνδρες να λαμβάνουν μέρος.

Στόχος

- Κατανόηση των αναγκών, των προκλήσεων και των ενδιαφερόντων των νεοαφιχθέντων προσφύγων και μεταναστών.
- Δημιουργία ενός ασφαλούς χώρου όπου οι συμμετέχοντες αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και άνετα να μοιραστούν τις εμπειρίες τους.

Κύρια αποτελέσματα

- Η ευελιξία ως προς τη μορφή και τον τόπο των συναντήσεων είναι ουσιαστικής σημασίας.
- Οι δομημένες κατευθυντήριες γραμμές υποστηρίζουν τις ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ μεντόρων και καθοδηγούμενων.
- Η έγκαιρη συμμετοχή σε εργαστήρια ενισχύει τη συμμετοχή και τη δέσμευση.
- Οι συντονιστές πρέπει να προσαρμόζουν τις συζητήσεις στις ανάγκες των συμμετεχόντων, διασφαλίζοντας παράλληλα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.
- Τα ευρήματα παρέχουν τη βάση για την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης για εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινωνικούς λειτουργούς.

Διδάγματα

- Η έγκαιρη συμμετοχή σε συμμετοχικά εργαστήρια ενισχύει την εμπιστοσύνη και την αυτοπεποίθηση.
- Οι πρακτικές, διαδραστικές συνεδρίες και η πολιτισμικά ευαίσθητη υποστήριξη είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική ένταξη.

Εργαστήρια για μέντορες (WP2)

Έννοια

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 2024, η κοινοπραξία διοργάνωσε έξι εργαστήρια αναστοχασμού για πρόσφυγες που έχουν ενσωματωθεί με επιτυχία και θα λειτουργήσουν ως μελλοντικοί μέντορες. Συμμετείχαν συνολικά 50 άτομα, με καταγωγή από το Αφγανιστάν, τη Συρία, την Ουκρανία, το Χονγκ Κονγκ, την Κένυα, τη Γουιάνα, την Τυνησία, τη Γκάμπια, το Ιράν, το Πακιστάν, τον Ισημερινό και τη Βραζιλία. Η ηλικία τους κυμαινόταν

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαράγουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

από 20 έως 60 ετών και ο χρόνος παραμονής τους στη χώρα υποδοχής ποίκιλλε από 2 έως 40 έτη, με τους περισσότερους να έχουν ζήσει 3-10 έτη στη χώρα υποδοχής.

Ορισμένα εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά, προκειμένου να εξυπηρετηθούν τα προγράμματα και οι τοποθεσίες των συμμετεχόντων. Αν και η διαδικτυακή μορφή εκτιμήθηκε, πολλοί συμμετέχοντες προτίμησαν τις διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις για ισχυρότερες σχέσεις και αποτελεσματικότερη επικοινωνία.

Στόχος

- Προετοιμασία των συμμετεχόντων να αναλάβουν το ρόλο του μέντορα για τους νεοαφιχθέντες πρόσφυγες και μετανάστες.
- Εισαγωγή στη θεωρία και την πρακτική της καθοδήγησης στο συγκεκριμένο πλαίσιο της εργασίας με πρόσφυγες.
- Ενίσχυση των βασικών ικανοτήτων που απαιτούνται για αποτελεσματική καθοδήγηση, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων επικοινωνίας, της πολιτισμικής ευαισθησίας, της ικανότητας αξιολόγησης των αναγκών των καθοδηγούμενων, της αυτοφροντίδας και της ανθεκτικότητας.

Ενσυναίσθηση	Συνδεθείτε συναισθηματικά και αναγνωρίστε τις κοινές ανθρώπινες εμπειρίες σε όλες τις
Πολιτισμική ευαισθησία	Σεβασμός των διαφορετικών υποβάθρων, αξιών και προσεγγίσεων στην ένταξη
Θέσπιση ορίων	Διατήρηση επαγγελματικών και συναισθηματικών ορίων κατά την παροχή υποστήριξης
Συναισθηματική	Προσφορά ενθάρρυνσης, επιβεβαίωσης και ψυχολογικής σιγουριάς
Οικοδόμηση	Βοήθεια στους καθοδηγούμενους να αναπτύξουν στρατηγικές αντιμετώπισης και ικανότητα

Κύρια αποτελέσματα

- Η ευελιξία ως προς τη μορφή και τον τόπο των συναντήσεων είναι ουσιαστικής σημασίας.
- Οι δομημένες κατευθυντήριες γραμμές υποστηρίζουν τις ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ μέντορα και καθοδηγούμενου.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανάκλουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

- Η έγκαιρη συμμετοχή σε εργαστήρια ενισχύει τη συμμετοχή και τη δέσμευση.
- Οι συντονιστές πρέπει να προσαρμόζουν τις συζητήσεις στις ανάγκες των συμμετεχόντων, διασφαλίζοντας παράλληλα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.
- Τα ευρήματα παρέχουν τη βάση για την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης για εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινωνικούς λειτουργούς.

Διδάγματα

- Οι προσωπικές συναντήσεις ενισχύουν την εμπιστοσύνη και τη σχέση, παρά την ευκολία των διαδικτυακών συνεδριών.
- Η προσωπική εμπειρία με τις προκαταλήψεις ενισχύει την ενσυναίσθηση και τη δέσμευση των μεντόρων.
- Η σαφής καθοδήγηση σχετικά με τα όρια και τους ρόλους είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική καθοδήγηση.

Connection Cafes - Πρόγραμμα καθοδήγησης (WP2)

Έννοια

Τα «Connection Cafes» ήταν μια σειρά σύντομων, στοχευμένων αλληλεπιδράσεων καθοδήγησης μεταξύ νεοαφιχθέντων αιτούντων άσυλο και προσφύγων που έχουν ενσωματωθεί με επιτυχία. Οι εταίροι οργάνωσαν έξι συναντήσεις ανά χώρα, με τη συμμετοχή συνολικά 128 ατόμων (64 ζεύγη καθοδηγητών-καθοδηγούμενων), κυρίως γυναικών. Πολλοί καθοδηγητές είχαν συμμετάσχει προηγουμένως σε εργαστήρια του προγράμματος και ήταν πρόθυμοι να συνεχίσουν να υποστηρίζουν τους νεοαφιχθέντες.

Οι συναντήσεις διεξήχθησαν σε τρεις μορφές, ώστε να ταιριάζουν με τα προγράμματα των συμμετεχόντων:

- 1 Ομαδικές συνεδρίες – διαδραστικές συζητήσεις που ενθάρρυναν την αλληλοϋποστήριξη.
- 2 Ατομικές συναντήσεις – ζευγάρια μέντορα-μέντορα συναντήθηκαν ατομικά, συχνά σε ανεπίσημα περιβάλλοντα, όπως καφετέριες
- 3 Θεματικά σεμινάρια – οι μέντορες μοιράζονταν τις γνώσεις και τις συμβουλές τους με όλους τους συμμετέχοντες.

Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν τόσο δια ζώσης όσο και διαδικτυακά (Zoom, Skype, WhatsApp), με ευελιξία ώστε να προσαρμόζονται στη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων. Οι εταίροι παρείχαν μεταφορά, αναψυκτικά, υποστήριξη για τη φροντίδα των παιδιών και οικονομική βοήθεια όταν ήταν απαραίτητο.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Στόχος

- Παροχή ήπιας καθοδήγησης για την υποστήριξη της ένταξης και την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης.
- Διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων, της δικτύωσης και της προσωπικής ανάπτυξης.
- Ενίσχυση των πρακτικών δεξιοτήτων τόσο των μεντόρων όσο και των καθοδηγούμενων σε θέματα ένταξης και κοινωνικής συμμετοχής.

Κύρια αποτελέσματα

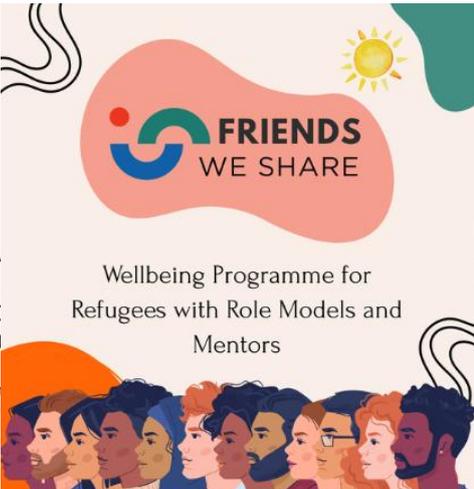
- Η ευελιξία ως προς τη μορφή και τον τόπο των συναντήσεων είναι ουσιαστικής σημασίας.
- Οι δομημένες κατευθυντήριες γραμμές υποστηρίζουν τις ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ μεντόρων και καθοδηγούμενων.
- Η έγκαιρη συμμετοχή σε εργαστήρια ενισχύει τη συμμετοχή και τη δέσμευση.
- Οι συντονιστές πρέπει να προσαρμόζουν τις συζητήσεις στις ανάγκες των συμμετεχόντων, διασφαλίζοντας παράλληλα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.
- Τα ευρήματα παρέχουν τη βάση για την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης για εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινωνικούς λειτουργούς.

Διδάγματα

- Η ευελιξία ως προς τη μορφή και τον τόπο των συναντήσεων είναι ουσιαστικής σημασίας.
- Οι δομημένες κατευθυντήριες γραμμές υποστηρίζουν τις ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ μεντόρων και καθοδηγούμενων.
- Η έγκαιρη συμμετοχή σε εργαστήρια ενισχύει τη συμμετοχή και τη δέσμευση.
- Οι συντονιστές πρέπει να προσαρμόζουν τις συζητήσεις στις ανάγκες των συμμετεχόντων, διασφαλίζοντας παράλληλα την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Friends We Share eBook Εκπαιδευτικό πρόγραμμα (WP3)

«Friends We Share» (PL01-KA220-) εκφράζονται του Ευρωπαϊκού μπορούν να λ

Co-funded by the European Union

Module 1 - Lesson Plan 2

Activity 5: Needs, self-reflection

Duration 15 min

Methods Individual reading and reflexion

Materials Required

- Printed handouts. Click [here](#) to access the material.

Step-by-Step Instructions

- Participants read the handouts and answer the following questions individually:
  - “Can you name at least two of your needs for each area?”
  - “Would you add another area to the list? Why?”
- Put the areas of needs in order from the most to the least important according to you.
- Discuss the results within the group. Exchange ideas.

Activity 6: Needs Questionnaire

Duration 15 min

Methods Work in pairs, group discussion

Materials Required

- Printed [handout](#)
- Sheets of paper, writing tools

Step-by-Step

- The trainers divide participants into pairs and introduce

+ NR 2023-1-γνώμες που αής Ένωσης ή ούτε ο EACEA

Εικόνα1 . Friends We Share "Wellbeing Programme" eBook.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Friends We Share, που έχει συγκεντρωθεί σε ένα eBook, είναι το κεντρικό αποτέλεσμα του Work Package 3. Το eBook συγκεντρώνει τα μαθήματα, τις δραστηριότητες και τους πόρους που δοκιμάστηκαν κατά τη διάρκεια των εθνικών και διακρατικών εκπαιδεύσεων. Σκοπός του είναι να παρέχει στους εκπαιδευτές ενηλίκων και στους κοινωνικούς λειτουργούς της κοινότητας μια ολοκληρωμένη και έτοιμη προς χρήση μεθοδολογία για την προώθηση της ευημερίας, της ανθεκτικότητας και της ένταξης των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών.

Για ποιον

Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί κυρίως για εκπαιδευτές ενηλίκων, κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτές και άλλους επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα της υποστήριξης προσφύγων και μεταναστών. Αποτελεί επίσης έναν πολύτιμο πόρο για εθελοντές και ηγέτες της κοινότητας που ενεργούν ως μέντορες ή πρότυπα. Παρουσιάζοντας τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά εργαλεία, το eBook επιτρέπει σε ένα ευρύ φάσμα επαγγελματιών —είτε έμπειρους είτε νεοεισερχόμενους— να προσαρμόσουν το περιεχόμενο στο δικό τους θεσμικό και πολιτισμικό πλαίσιο.

Βασική ιδέα και περιεχόμενο

Το eBook παρουσιάζει τη μεθοδολογία Friends We Share, η οποία βασίζεται στην αλληλοϋποστήριξη, τη καθοδήγηση και την ανάπτυξη ανθεκτικότητας. Τονίζει τη σημασία της αξιοποίησης των εμπειριών προσφύγων που έχουν ενσωματωθεί με επιτυχία, μετατρέποντάς τις σε πηγή μάθησης και ενδυνάμωσης για τους νεοεισερχόμενους. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι δομημένο σε πέντε ενότητες:

- Η μεθοδολογία και τα ευρήματα του Friends We Share: Παρουσιάζει το εννοιολογικό πλαίσιο και τα αποτελέσματα της έρευνας, υπογραμμίζοντας τον ρόλο της φιλίας και των δικτύων ομοτίμων στην ευημερία.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

- Μέντορες και πρότυπα: Εξετάζει τη θεωρία, τις περιπτώσιολογικές μελέτες και τις δραστηριότητες που καταδεικνύουν πώς η καθοδήγηση μπορεί να ενισχύσει την προσαρμογή και την ένταξη.
- Βασικές δεξιότητες για την ευημερία: Εξοπλίζει τους συμμετέχοντες με βασικές διαπροσωπικές δεξιότητες και δεξιότητες ανθεκτικότητας που προάγουν την ενεργό συμμετοχή, την επικοινωνία και τον πολιτισμικό διάλογο.
- Καλές πρακτικές που έχουν εντοπίσει οι πρόσφυγες: Παρουσιάζει αποτελεσματικές προσεγγίσεις για την ένταξη, που έχουν συγκεντρωθεί από τις απόψεις των ίδιων των προσφύγων, και τις μετατρέπει σε πρακτικά εργαλεία για εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς λειτουργούς.
- Υποστήριξη και ενδυνάμωση της αυτοανθεκτικότητας των προσφύγων: Εστιάζει σε στρατηγικές που βοηθούν τους πρόσφυγες να αναπτύξουν μακροπρόθεσμη προσαρμοστικότητα, αυτονομία και αυτάρκεια.

Κάθε ενότητα αποτελείται από τρία σχέδια μαθήματος, τα οποία συνδυάζουν θεωρητικό υπόβαθρο με διαδραστικές ασκήσεις, μελέτες περιπτώσεων και δραστηριότητες αναστοχασμού. Η δομή των ενότητων επιτρέπει στους εκπαιδευτές να παραδώσουν το πρόγραμμα ως ένα ολοκληρωμένο πακέτο ή να ενσωματώσουν επιλεγμένες ενότητες σε υπάρχουσες δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης.

Πρόγραμμα δια ζώσης

Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε για να υλοποιηθεί σε πέντε δια ζώσης συνεδρίες, κάθε μία από τις οποίες διαρκεί περίπου τρεις ακαδημαϊκές ώρες. Κάθε συνεδρία ακολουθεί μια σαφή ακολουθία: μια εισαγωγή που περιγράφει τους στόχους, τα μαθησιακά αποτελέσματα και την προετοιμασία, μια δραστηριότητα ενεργοποίησης ή «σπάσιμο του πάγου» για να δημιουργηθεί η κατάλληλη ατμόσφαιρα, και τρία ολοκληρωμένα σχέδια μαθήματος που εστιάζουν στη μεταφορά γνώσεων, την εξάσκηση δεξιοτήτων και τον αναστοχασμό σχετικά με τις στάσεις. Οι συνεδρίες είναι ιδιαίτερα συμμετοχικές, με έμφαση στις συζητήσεις σε μικρές ομάδες, το παιχνίδι ρόλων, την ανάλυση περιπτώσεων και τη μάθηση από ομοτίμους.

Αυτοκατευθυνόμενη μάθηση

Για να συμπληρώσουν τις δια ζώσης ενότητες, κάθε μία συνδυάζεται με περίπου δύο ώρες αυτοκατευθυνόμενου υλικού μάθησης. Αυτό περιλαμβάνει επιλεγμένους εξωτερικούς πόρους, ασκήσεις αναστοχασμού και εργασίες εφαρμογής. Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να εμβαθύνουν την κατανόησή τους μέσω περαιτέρω αναγνωσμάτων, βίντεο και μελετών περιπτώσεων, καταγράφοντας τις σκέψεις τους για μετέπειτα ομαδική συζήτηση. Αυτή η μικτή προσέγγιση όχι μόνο ενισχύει τα μαθησιακά αποτελέσματα, αλλά και εξασφαλίζει την προσβασιμότητα σε διάφορα περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών και υβριδικών.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Αντίκτυπος και σημασία

Το eBook ενισχύει τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου, παρέχοντας έναν ανοιχτό, μεταβιβάσιμο πόρο στα αγγλικά, σε όλες τις γλώσσες των εταίρων και σε επιπλέον γλώσσες προσφύγων, όπως τα αραβικά και τα ουκρανικά. Διευρύνει τις ευκαιρίες κατάρτισης για εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινωνικούς λειτουργούς της κοινότητας, ενδυναμώνοντάς τους να ενεργούν ως διαμεσολαβητές της κοινωνικής ένταξης και της ευημερίας. Με έμφαση στη καθοδήγηση, τις δεξιότητες ευημερίας και την ανθεκτικότητα, το πρόγραμμα « » (Ενδυναμώνοντας τους εκπαιδευτές ενηλίκων και τους κοινωνικούς λειτουργούς της κοινότητας για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της ευημερίας των προσφύγων) αντιμετωπίζει τόσο τις άμεσες όσο και τις μακροπρόθεσμες ανάγκες στην υποστήριξη των προσφύγων, επιτρέποντας στους εκπαιδευτές να ανταποκρίνονται με ευελιξία σε διαφορετικά προφίλ ομάδων.

Πού μπορείτε να το βρείτε;

Το eBook, σε όλες τις γλωσσικές εκδόσεις, μπορεί να μεταφορτωθεί από τον ιστότοπο του έργου σε μορφή pdf: <https://www.friendsweshare.eu/>. Επίσης, από όλους τους ιστότοπους των εταίρων.

Συμπέρασμα

Το eBook του προγράμματος κατάρτισης «Friends We Share» συγκεντρώνει τη μεθοδολογική καινοτομία του προγράμματος σε ένα πρακτικό εγχειρίδιο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη του προγράμματος. Δεν ενισχύει μόνο τις ικανότητες των εκπαιδευτών ενηλίκων, αλλά ενθαρρύνει επίσης πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς και με ενσυναίσθηση σε όλη την Ευρώπη. Ως πόρος ανοικτής πρόσβασης, συμβάλλει στην ευρύτερη ευρωπαϊκή ατζέντα για την οικοδόμηση συνεκτικών, ανθεκτικών και φιλόξενων κοινοτήτων για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες.

Εθνική κατάρτιση (WP3)

Στο πλαίσιο του WP3, διοργανώθηκαν πέντε εθνικές πιλοτικές εκπαιδεύσεις στη **Γερμανία , την Πολωνία , την Πορτογαλία , την Αυστρία και την Κύπρο** μεταξύ Μαΐου και Ιουλίου 2025. Κάθε εκπαίδευση εφάρμοσε τη μεθοδολογία «Friends We Share» στο εθνικό πλαίσιο, δοκιμάζοντας τη συνάφεια, την προσαρμοστικότητα και τον αντίκτυπό της στην τοπική γλώσσα και το θεσμικό περιβάλλον. Η LAKA Baden-Württemberg , ως ηγέτης του WP3, συντόνισε τη πιλοτική φάση και συγκέντρωσε τα αποτελέσματα από όλες τις χώρες για να εξασφαλίσει μια κοινή κατανόηση των αποτελεσμάτων.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Αριθμός συμμετεχόντων

Κάθε οργανισμός-εταίρος υλοποίησε μία εθνική εκπαίδευση με οκτώ συμμετέχοντες, με αποτέλεσμα συνολικά **47 συμμετέχοντες** σε πέντε χώρες. Ο αριθμός των συμμετεχόντων σε κάθε ομάδα διατηρήθηκε σκόπιμα μικρός, προκειμένου να προωθηθεί ο εντατικός διάλογος, η ατομική προσοχή και οι ευκαιρίες για στοχαστική συζήτηση.

Οργάνωση και δομή

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα διήρκεσαν συνήθως τρεις ημέρες. Τα προγράμματα περιλάμβαναν σύντομες συνεδρίες εισροών, ομαδική εργασία με βάση περιπτώσεις, ασκήσεις αναστοχασμού και εκτενείς ευκαιρίες για ανταλλαγή απόψεων μεταξύ ομοτίμων. Στις περισσότερες χώρες, τα πρωινά επικεντρώνονταν σε δομημένες εισροές και καθοδηγούμενες ασκήσεις, ενώ τα απογεύματα αφιερώνονταν στην ανάλυση περιπτώσεων, τον ομαδικό διάλογο και τον αναστοχασμό. Η μορφή παρέμεινε ευέλικτη, ώστε να προσαρμόζεται στις ανάγκες κάθε ομάδας.

Μια κοινή οργανωτική πρόκληση αφορούσε την επιλογή των συμμετεχόντων. Οι περισσότεροι εταίροι έλαβαν περισσότερες αιτήσεις από τις διαθέσιμες θέσεις, γεγονός που υπογράμμισε το έντονο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα. Οι τελικές επιλογές αποσκοπούσαν στην επίτευξη ισορροπημένων ομάδων όσον αφορά το θεσμικό υπόβαθρο και την επαγγελματική εμπειρία. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, ελήφθησαν πάνω από 20 αιτήσεις, αλλά μόνο οκτώ συμμετέχοντες μπορούσαν να γίνουν δεκτοί λόγω περιορισμών χώρου.

Ομοιότητες και διαφορές

Όλα τα εθνικά πιλοτικά προγράμματα είχαν κοινά βασικά χαρακτηριστικά. Σε κάθε χώρα, οι συμμετέχοντες συμμετείχαν ενεργά και εκτίμησαν την ευκαιρία να αναστοχαστούν τη δική τους πρακτική σε ένα ασφαλές και δομημένο περιβάλλον. Όλες οι εκπαιδεύσεις δημιούργησαν χώρους για ανοιχτή συζήτηση ευαίσθητων θεμάτων, όπως η συναισθηματική πίεση, οι πολιτισμικές διαφορές και τα όρια των επαγγελματικών ρόλων.

Οι διαφορές προέκυψαν κυρίως από τα προφίλ των συμμετεχόντων. Στη Γερμανία και την Αυστρία, οι ομάδες αποτελούσαν κυρίως από έμπειρους επαγγελματίες από δημοτικές υπηρεσίες, κέντρα φιλοξενίας προσφύγων, κοινωνική συμβουλευτική, εκπαίδευση και υγεία. Εδώ, οι συντονιστές μείωσαν το εισαγωγικό περιεχόμενο και έδωσαν προτεραιότητα σε προχωρημένες περιπτώσεις, μάθηση από ομοτίμους και αναστοχασμό σχετικά με τα όρια της επαγγελματικής δεοντολογίας. Στην Πολωνία, την Πορτογαλία και την Κύπρο, οι ομάδες ήταν πιο μικτές, περιλαμβάνοντας τόσο επαγγελματίες όσο και εθελοντές ή κοινοτικούς εργαζόμενους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το εισαγωγικό υλικό ήταν ιδιαίτερα σχετικό, παρέχοντας προσβάσιμα, έτοιμα προς χρήση εργαλεία και πόρους.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν ανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Εθνικές προσαρμογές

Κάθε εταίρος προσαρμόσε τη μεθοδολογία στη γλώσσα, το πλαίσιο και τις ανάγκες των συμμετεχόντων της περιοχής του. Στη Γερμανία και την Αυστρία, οι διοργανωτές χρησιμοποίησαν σύνθετες μελέτες περιπτώσεων και προηγμένα εργαλεία αναστοχασμού για να προσελκύσουν έμπειρους επαγγελματίες. Στην Πολωνία, η εκπαίδευση συνδέθηκε με το υπάρχον πρόγραμμα Connection Programme του MSK και προσαρμόστηκε στο τοπικό πλαίσιο με παραδείγματα από την περιοχή. Στην Πορτογαλία και την Κύπρο, χρησιμοποιήθηκαν παραδείγματα για να υποστηριχθούν οι συμμετέχοντες με λιγότερη επίσημη εμπειρία στην υποστήριξη προσφύγων. Αυτές οι προσαρμογές επιβεβαίωσαν ότι η μεθοδολογία του Friends We Share είναι ευέλικτη και μπορεί να προσαρμοστεί σε μια ποικιλία επαγγελματικών και πολιτισμικών πλαισίων.

Αποτελέσματα αξιολόγησης και αντίκτυπος

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και από τις πέντε χώρες ήταν σταθερά θετικά. Οι συμμετέχοντες αξιολόγησαν θετικά τις εκπαιδεύσεις ως προς τη συνάφεια, την ποιότητα του περιεχομένου και τη διευκόλυνση. Τα γραπτά και προφορικά σχόλια υπογράμμισαν τρία κύρια επιτεύγματα:

- Ευκαιρίες για ανοιχτό διάλογο σχετικά με ευαίσθητα και σύνθετα θέματα.
- Η πρακτική χρησιμότητα εργαλείων όπως τα φύλλα αναστοχασμού, η χαρτογράφηση πόρων και οι μέθοδοι καθορισμού ορίων.
- Αίσθημα επαγγελματικής αναγνώρισης και κίνητρο που προάγεται από την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ ομοτίμων.

Στη **Γερμανία**, οι συμμετέχοντες σημείωσαν ότι η εκπαίδευση τους βοήθησε να προσδιορίσουν τους ρόλους καθοδήγησης στην καθημερινή τους εργασία, όπως η ενεργητική ακρόαση, η ανάπτυξη ανθεκτικότητας και η καθοδήγηση. Ένας συμμετέχων σχεδίαζε να εισαγάγει δομημένες ασκήσεις αναστοχασμού στις συναντήσεις της ομάδας, ενώ ένας άλλος περιέγραψε τη χρήση εργαλείων χαρτογράφησης πόρων για να βοηθήσει τους νεοεισερχόμενους να προσανατολιστούν στις τοπικές υπηρεσίες.

Στην **Αυστρία**, έμπειροι επαγγελματίες εκτίμησαν το γεγονός ότι απομακρύνθηκαν από τις καθημερινές ρουτίνες για να αναστοχαστούν μαζί σχετικά με τις καλές πρακτικές και τις προκλήσεις. Στην Πορτογαλία και την Κύπρο, οι συμμετέχοντες σημείωσαν πόσο προσιτή ήταν η εκπαίδευση και μοιράστηκαν σχέδια για τη διάδοση των εργαλείων μεταξύ συναδέλφων και δικτύων. Στην Πολωνία, η σύνδεση του προγράμματος με υπάρχουσες πρωτοβουλίες προσέφερε ισχυρές δυνατότητες για άμεση εφαρμογή και ευρύτερη υιοθέτηση.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Προκλήσεις

Οι οργανωτικές προκλήσεις περιλάμβαναν τη διαχείριση των υλικοτεχνικών περιορισμών, την εξασφάλιση κατάλληλων χώρων και την προσαρμογή των διαφορετικών προγραμμάτων σε περιορισμένους προϋπολογισμούς. Η κύρια ουσιαστική πρόκληση ήταν η προσαρμογή του περιεχομένου της κατάρτισης στο επίπεδο γνώσεων των συμμετεχόντων. Για τις ομάδες με εμπειρία, ορισμένα υλικά θεωρήθηκαν πολύ βασικά, ενώ στις μικτές ομάδες, οι διοργανωτές έπρεπε να εξισορροπήσουν το εισαγωγικό περιεχόμενο και την πιο σε βάθος συζήτηση. Αυτές οι εμπειρίες υπογραμμίζουν την αξία της προσαρμοσμένης διοργάνωσης.

Αναπτυγμένες ικανότητες

Σε όλες τις χώρες, οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι ανέπτυξαν ικανότητες στους ακόλουθους τομείς:

- Αναγνώριση και δομή των ρόλων καθοδήγησης στην εργασία τους.
- Τον καθορισμό και τη διατήρηση επαγγελματικών ορίων στη καθοδήγηση.
- Την ενίσχυση της προσωπικής ανθεκτικότητας και της αυτοφροντίδας.
- Αντιμέτωπιση πολιτισμικά ευαίσθητων ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένης της δυναμικής των φύλων στη συμβουλευτική.
- Χρήση εργαλείων αναστοχασμού και χαρτογράφησης πόρων στην πράξη.
- Εφαρμογή ενεργητικής ακρόασης και επικοινωνίας προσανατολισμένης στους πόρους.

Αυτές οι ικανότητες περιγράφηκαν ως άμεσα εφαρμόσιμες στην καθημερινή εργασία με πρόσφυγες και μετανάστες, παρακινώντας τους συμμετέχοντες να τις ενσωματώσουν στις οργανώσεις τους.

Συστάσεις

Με βάση τα πέντε πιλοτικά προγράμματα, διατυπώνονται οι ακόλουθες συστάσεις προς τους φορείς που σχεδιάζουν παρόμοιες εκπαιδεύσεις:

- Διατηρήστε τις ομάδες των συμμετεχόντων μικρές και ισορροπημένες, ώστε να προωθηθεί η εμπιστοσύνη, ο διάλογος και η αναστοχαστική σκέψη.
- Προσαρμόστε το βάθος του περιεχομένου στην εμπειρία των συμμετεχόντων. Χρησιμοποιήστε προχωρημένες μελέτες περιπτώσεων για έμπειρους επαγγελματίες και εισαγωγικά μαθήματα για τους νεοεισερχόμενους.
- Χρησιμοποιήστε τοπικά παραδείγματα και μελέτες περιπτώσεων για μεγαλύτερη συνάφεια.
- Παρέχετε ευέλικτα εργαλεία που μπορούν να προσαρμοστούν σε διαφορετικά ιδρύματα.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

- Εξασφαλίστε επαρκή χρόνο για ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων, κάτι που οι συμμετέχοντες θεώρησαν ιδιαίτερα πολύτιμο.
- Προετοιμάστε τους συντονιστές να προσαρμόζονται με ευελιξία στις ανάγκες και τη δυναμική της ομάδας.

Συμπέρασμα

Οι πέντε εθνικές πιλοτικές εκπαιδεύσεις επιβεβαίωσαν ότι η μεθοδολογία του προγράμματος «Friends We Share» ( ) είναι προσαρμόσιμη, σχετική και αποτελεσματική σε διάφορα ευρωπαϊκά περιβάλλοντα. Οι εκπαιδεύσεις ενίσχυσαν τις ικανότητες στον τομέα της καθοδήγησης, του καθορισμού ορίων, της ανθεκτικότητας και της διαπολιτισμικής ευαισθησίας. Οι πιλοτικές εκπαιδεύσεις απέδειξαν ότι το πρόγραμμα ωφελεί τόσο τους επαγγελματίες όσο και τους εθελοντές, αν και το βάθος του περιεχομένου θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα. Συνολικά, οι εθνικές πιλοτικές εκπαιδεύσεις ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένες και παρέχουν μια ισχυρή βάση για την επέκταση της μεθοδολογίας σε άλλες χώρες και περιβάλλοντα.

Διακρατική εκπαίδευση (WP3)

Η LAKA Baden-Württemberg και ο **Δήμος της Στουτγάρδης** φιλοξένησαν τη διεθνή εκπαίδευση του προγράμματος «**Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες**» από τις 15 έως τις 17 Ιουλίου 2025. Η εκδήλωση συγκέντρωσε οργανισμούς-εταίρους από την Πολωνία, την Πορτογαλία, την Αυστρία, την Κύπρο και τη Γερμανία. Κάθε εταίρος ήταν υπεύθυνος για ένα ενότητα, επιτρέποντας την πρακτική δοκιμή και επικύρωση του πλήρους εκπαιδευτικού προγράμματος.

Η εκπαίδευση διήρκεσε τρεις ημέρες και συνδύαζε δομημένες εισόδους, συζητήσεις με βάση περιπτώσεις, εργαλεία αναστοχασμού και μορφές αμοιβαίας μάθησης. Την πρώτη ημέρα, η MSK (Πολωνία) παρουσίασε τη μεθοδολογία Friends We Share (Ενότητα 1), ακολουθούμενη από τη SYNTHESIS (Κύπρος) με την Ενότητα 2 σχετικά με τους μέντορες και τα πρότυπα. Το πρωί της δεύτερης ημέρας, η Proportional Message (Πορτογαλία) παρουσίασε την Ενότητα 3 σχετικά με τις βασικές δεξιότητες για την ευημερία. Η δεύτερη ημέρα συνεχίστηκε με την InterAktion (Αυστρία) να παρουσιάζει το Μοντέλο 4 σχετικά με τις καλές πρακτικές που έχουν εντοπιστεί για τους πρόσφυγες, ενώ η LAKA μαζί με τον Δήμο της Στουτγάρδης διευκόλυναν το Μοντέλο 5 σχετικά με την υποστήριξη της αυτο-ανθεκτικότητας των προσφύγων το πρωί της τρίτης και τελευταίας ημέρας. Το πρόγραμμα περιελάμβανε επίσης ένα Peer Exchange Café και, την τρίτη ημέρα, ένα κοινό εργαστήριο συν-δημιουργίας για τη συλλογή ιδεών για το eBook του έργου και τις πολλαπλασιαστικές εκδηλώσεις.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Αριθμός και προφίλ των συμμετεχόντων

Συνολικά συμμετείχαν 21 άτομα, συμπεριλαμβανομένων των συντονιστών. Προβλέπονταν δύο συμμετέχοντες από κάθε συνεργαζόμενο ίδρυμα, με κάποιες διαφοροποιήσεις που οδήγησαν σε 13 συμμετέχοντες και 8 συντονιστές από τις έξι οργανώσεις. Οι συμμετέχοντες διέθεταν υψηλό επίπεδο επαγγελματικής εμπειρίας στην υποστήριξη προσφύγων, ενώ πολλοί από αυτούς είχαν και οι ίδιοι μεταναστευτικό υπόβαθρο. Αυτή η πολυμορφία δημιούργησε μια δυναμική και στοχαστική ατμόσφαιρα μάθησης, στην οποία άνθισαν η διαπολιτισμική ανταλλαγή και η αμοιβαία μάθηση.

Επιτεύγματα και αποτελέσματα

Η εκπαίδευση πέτυχε τον κύριο στόχο της, που ήταν η δοκιμή και η επικύρωση του πλήρους εκπαιδευτικού προγράμματος. Παρείχε στους συμμετέχοντες πρακτικά και μεταβιβάσιμα εργαλεία για την ανθεκτικότητα, τους ρόλους καθοδήγησης, τον καθορισμό ορίων και την προώθηση της ευημερίας. Το πρόγραμμα δημιούργησε έναν ασφαλή χώρο όπου μπορούσαν να αντιμετωπιστούν ανοιχτά ευαίσθητα ζητήματα όπως το τραύμα, η δυναμική των φύλων και το συναισθηματικό στρες στην εργασία υποστήριξης ( ).

Η εκπαίδευση κατέδειξε επίσης την προσαρμοστικότητα της μεθοδολογίας. Ενώ ορισμένα περιεχόμενα προσαρμόστηκαν σε πραγματικό χρόνο ώστε να αντανακλούν το προχωρημένο επαγγελματικό επίπεδο των συμμετεχόντων, η ίδια αυτή η ευελιξία έδειξε πως τα εκπαιδευτικά modules μπορούν να προσαρμοστούν σε διαφορετικά πλαίσια και ανάγκες. Τα έντυπα αξιολόγησης και τα σχόλια των συμμετεχόντων επιβεβαίωσαν την υψηλή ικανοποίηση, με επαίνους για τη διαπολιτισμική ανταλλαγή, την εργασία με βάση περιπτώσεις και την ευκαιρία για βαθύ επαγγελματικό διάλογο.

Αντίκτυπος στους συμμετέχοντες

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι η εκπαίδευση τους βοήθησε να αναγνωρίσουν και να δομήσουν στοιχεία καθοδήγησης που ήδη υπάρχουν στην καθημερινή τους εργασία. Ανέπτυξαν ικανότητες στη διατήρηση επαγγελματικών ορίων, στην ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους και στην αντιμετώπιση πολιτισμικά ευαίσθητων καταστάσεων. Τα εργαλεία αναστοχασμού και οι στρατηγικές ευεξίας θεωρήθηκαν άμεσα εφαρμόσιμα στις ιδρύματά τους. Η εκπαίδευση αύξησε επίσης την κινητοποίηση και παρείχε ένα αίσθημα επαγγελματικής αναγνώρισης και αλληλεγγύης, ενισχύοντας την αξία της μάθησης μεταξύ ομοτίμων και της διεθνούς δικτύωσης.

Προκλήσεις

Από οργανωτική άποψη, ο συντονισμός μιας διεθνούς ομάδας και η εξασφάλιση της ομαλής παράδοσης των ενοτήτων από διαφορετικούς εταίρους απαιτούσαν προσεκτικό σχεδιασμό. Η εξισορρόπηση των δομημένων εισροών με αρκετό χρόνο για ανταλλαγή αποδείχθηκε ουσιαστική, καθώς οι ανεπίσημες συζητήσεις συχνά παρήγαγαν τις πιο

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

πολύτιμες ιδέες. Ουσιαστικά, η κύρια πρόκληση ήταν η διαφορά στο επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης μεταξύ των συμμετεχόντων. Ορισμένα προετοιμασμένα περιεχόμενα θεωρήθηκαν υπερβολικά βασικά, απαιτώντας από τους διαμεσολαβητές να προσαρμοστούν με ευελιξία και να επικεντρωθούν περισσότερο σε μελέτες περιπτώσεων και ανταλλαγή. Αυτές οι προκλήσεις υπογράμμισαν τη σημασία της ευελιξίας στην παράδοση.

Οι δραστηριότητες διήρκεσαν περισσότερο από το αναμενόμενο, επειδή η ομάδα ήταν επίσης πολύ διαδραστική.

Συστάσεις

Η εμπειρία στη Στουτγάρδη δείχνει ότι οι μελλοντικές επαναλήψεις θα πρέπει:

- Προσαρμόζουν το βάθος του περιεχομένου στο επίπεδο εμπειρίας των συμμετεχόντων, προσφέροντας προχωρημένες μελέτες περιπτώσεων για επαγγελματίες και εισαγωγικά μαθήματα για νεοεισερχόμενους ή εθελοντές.
- Να περιλαμβάνουν τοπικές μελέτες περιπτώσεων που να αντικατοπτρίζουν τις εθνικές διαφορές στη νομοθεσία και την πρακτική.
- Να προσφέρουν προαιρετικά ενότητες εμπάθουσας σε θέματα όπως η ευαισθησία στο τραύμα, η διαπολιτισμική δυναμική και η διαχείριση των συναισθηματικών ορίων.

Συμπέρασμα

Η διεθνής εκπαίδευση στη Στουτγάρδη εκπλήρωσε με επιτυχία τους στόχους του WP3. Δοκίμασε και επικύρωσε το πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα, απέδειξε την προσαρμοστικότητά του και ενίσχυσε τις ικανότητες των εκπαιδευτών ενηλίκων και των κοινωνικών λειτουργών σε όλη την Ευρώπη. Προώθησε τη διαπολιτισμική ανταλλαγή, την επαγγελματική αλληλεγγύη και την κινητοποίηση για την ενσωμάτωση της μεθοδολογίας «Friends We Share» στην καθημερινή εργασία με πρόσφυγες και μετανάστες. Η εμπειρία αυτή αποτελεί μια ισχυρή βάση για τη διάδοση, την εθνική προσαρμογή και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου.

Συμπέρασμα

Αντίκτυπος του έργου και ευημερία

Τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν μέσω του έργου «Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες» έχουν σαφή και μετρήσιμο δυναμικό να επηρεάσουν θετικά την ανάπτυξη της ευημερίας των προσφύγων και των μεταναστών στις συμμετέχουσες χώρες και πέραν αυτών. Το έργο απέδειξε ότι η δομημένη καθοδήγηση από ομοτίμους, σε συνδυασμό με στοχευμένη κατάρτιση εκπαιδευτικών

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

ενηλίκων και κοινωνικών λειτουργιών, μπορεί να ενισχύσει αποτελεσματικά την αυτοπεποίθηση, την ψυχική υγεία και την κοινωνική συμμετοχή των ατόμων με μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο.

Φέρνοντας σε επαφή νεοαφιχθέντες αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες που έχουν ενσωματωθεί με επιτυχία, το πρόγραμμα δημιούργησε ευκαιρίες για ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων και ανάπτυξη ενσυναίσθησης. Οι συμμετέχοντες στα Connection Cafés και στα Reflection Workshops ανέφεραν ότι απέκτησαν κίνητρα, συναισθηματική υποστήριξη και πρακτικές γνώσεις σχετικά με την καθημερινή ζωή στις χώρες υποδοχής τους. Η άμεση ανθρώπινη επαφή που δημιουργήθηκε μεταξύ μεντόρων και καθοδηγούμενων μείωσε τα συναισθήματα απομόνωσης και δημιούργησε ένα αίσθημα ανήκειν. Οι πρόσφυγες που προηγουμένως ένιωθαν αποκλεισμένοι μπόρεσαν να αναγνωρίσουν τα δικά τους πλεονεκτήματα και ικανότητες, ενώ οι μέντορες βίωσαν ένα ανανεωμένο αίσθημα σκοπού και ενδυνάμωσης μέσω της υποστήριξης των άλλων.

Τα εργαστήρια παρείχαν χώρους για ανοιχτή επικοινωνία και οικοδόμηση εμπιστοσύνης, που είναι ουσιαστικά στοιχεία της ψυχολογικής ευημερίας. Επίσης, ασχολήθηκαν με πρακτικές πτυχές της ένταξης, όπως η εκμάθηση γλωσσών, η πρόσβαση στην εκπαίδευση και η απασχόληση. Ως αποτέλεσμα, οι συμμετέχοντες ανέπτυξαν ένα ισχυρότερο αίσθημα ελέγχου της ζωής τους και αύξησαν την ετοιμότητά τους να συμμετάσχουν στις κοινότητές τους. Αυτά τα αποτελέσματα συμβάλλουν άμεσα στην ευημερία, που νοείται ως ισορροπία μεταξύ ψυχικής υγείας, κοινωνικών σχέσεων και προσωπικής δράσης.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαράγουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Επαγγελματικές ικανότητες και θεσμικός αντίκτυπος

Το πρόγραμμα βελτίωσε επίσης τις ικανότητες των επαγγελματιών που εργάζονται με πρόσφυγες. Πάνω από εξήντα εκπαιδευτές ενηλίκων και κοινωνικοί λειτουργοί της κοινότητας συμμετείχαν στο πρόγραμμα κατάρτισης και απέκτησαν εργαλεία για την καλύτερη υποστήριξη των προσφύγων στην εκπαιδευτική και κοινωνική τους προσαρμογή. Μέσω του ηλεκτρονικού βιβλίου του προγράμματος κατάρτισης «Friends We Share», οι επαγγελματίες μπορούν να εφαρμόσουν δομημένες μεθόδους καθοδήγησης, ενίσχυσης της ανθεκτικότητας και ενδυνάμωσης στην καθημερινή τους εργασία. Αυτό συμβάλλει στη δημιουργία πιο συμπεριληπτικών μαθησιακών περιβαλλόντων και ευέλικτων συστημάτων υποστήριξης για πρόσφυγες και μετανάστες.

Ο αντίκτυπος του προγράμματος στην ευημερία λειτουργεί επομένως σε δύο συμπληρωματικά επίπεδα: στο ατομικό επίπεδο, όπου οι συμμετέχοντες βιώνουν αυξημένη αυτοπεποίθηση, κίνητρα και ελπίδα, και στο θεσμικό επίπεδο, όπου οι εκπαιδευτικοί και οι οργανώσεις αποκτούν καλύτερη προετοιμασία για την παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Μαζί, αυτές οι διαστάσεις αποτελούν μια βιώσιμη βάση για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής ένταξης των προσφύγων στην Ευρώπη.

Καινοτομίες και βιωσιμότητα

Σε σχέση με την τρέχουσα κατάσταση της μετανάστευσης και της ένταξης στην Ευρώπη, το πρόγραμμα εισήγαγε διάφορα καινοτόμα στοιχεία. Η πρώτη καινοτομία έγκειται στον συνδυασμό της καθοδήγησης από ομοτίμους και της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Αντί να βασίζεται αποκλειστικά σε εξωτερική βοήθεια, το πρόγραμμα χρησιμοποίησε τις εμπειρίες προσφύγων που έχουν ενταχθεί με επιτυχία ως πόρο για άλλους. Αυτό το οριζόντιο μοντέλο αντικαθιστά τις ιεραρχικές δομές υποστήριξης με αμοιβαία μάθηση, η οποία αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα των πολυπολιτισμικών κοινωνιών.

Μια άλλη καινοτόμος πτυχή είναι η συν-δημιουργία του εκπαιδευτικού περιεχομένου. Οι ανάγκες και οι προοπτικές των προσφύγων ενσωματώθηκαν στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών ενοτήτων, εξασφαλίζοντας ότι το υλικό είναι σχετικό και πολιτισμικά ευαίσθητο. Η προσέγγιση αυτή αναγνωρίζει τους πρόσφυγες όχι ως παθητικούς δικαιούχους, αλλά ως ενεργούς συνεισφέροντες στην παραγωγή γνώσης.

Η τρίτη καινοτομία είναι η μεταβιβάσιμη δομή των Connection Cafés. Το μοντέλο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα από κοινοτικά κέντρα, δήμους ή ΜΚΟ χωρίς να απαιτούνται μεγάλοι οικονομικοί πόροι. Οι κατευθυντήριες γραμμές που έχουν αναπτυχθεί για τα Connection Cafés προσφέρουν μια αναλυτική περιγραφή του τρόπου οργάνωσης των συναντήσεων καθοδήγησης, καθιστώντας δυνατή την αναπαραγωγή της πρακτικής από άλλα ιδρύματα.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Μια περαιτέρω καινοτομία είναι η δημιουργία του ανοιχτής πρόσβασης πολυγλωσσικού eBook «Friends We Share Training Programme» . Ενσωματώνει θεωρητικά θεμέλια, σχέδια μαθήματος και μελέτες περιπτώσεων στα αγγλικά και στις γλώσσες των εταίρων, καθώς και στα αραβικά και τα ουκρανικά, εξασφαλίζοντας την προσβασιμότητα τόσο για τους επαγγελματίες όσο και για τους πρόσφυγες που συμμετέχουν. Αυτή η ψηφιακή μορφή επιτρέπει την ευέλικτη χρήση σε περιβάλλοντα μικτής μάθησης και προάγει τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου.

Διάδοση και μελλοντική συνεργασία

Η δέσμευση για τη χρήση και τη διάδοση των αποτελεσμάτων είναι ισχυρή και ενσωματωμένη στις δραστηριότητες όλων των οργανισμών-εταίρων. Κάθε ίδρυμα συνέβαλε στην επικύρωση της μεθοδολογίας μέσω εθνικών και διακρατικών εκπαιδύσεων και παραμένει προσηλωμένο στη χρήση του υλικού εντός των δικτύων του. Οι εταίροι συμφώνησαν να διατηρήσουν την ελεύθερη πρόσβαση στο eBook και στις Κατευθυντήριες γραμμές για τα Connection Cafés στις ιδρυματικές τους πλατφόρμες, εξασφαλίζοντας ότι άλλοι εκπαιδευτικοί, κοινωνικοί λειτουργοί και υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να τα χρησιμοποιούν ελεύθερα. Το υλικό θα συνεχίσει να χρησιμεύει ως εργαλείο αναφοράς στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων και της ένταξης των προσφύγων.

Επιπλέον, τα αποτελέσματα του έργου κοινοποιούνται μέσω πολλαπλασιαστικών εκδηλώσεων διάχυσης, παρουσιάσεων και διαδικτυακής διάδοσης, ενθαρρύνοντας την περαιτέρω χρήση τους από οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής ένταξης και της εκπαίδευσης ενηλίκων. Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την αναφορά για όλες τις χώρες από τις πολλαπλασιαστικές εκδηλώσεις επισυνάπτονται στο παράρτημα του παρόντος εγγράφου. Η διαθεσιμότητα του υλικού σε διάφορες γλώσσες καθιστά δυνατή την εφαρμογή του μοντέλου Friends We Share σε διάφορα τοπικά πλαίσια σε όλη την Ευρώπη.

Η σύμπραξη καλεί όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, εκπαιδευτικούς, δήμους, ΜΚΟ και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα του έργου και να τα προσαρμόσουν στο συγκεκριμένο περιβάλλον τους. Η σύμπραξη είναι ανοιχτή σε μελλοντική συνεργασία, ανταλλαγή εμπειριών και συμμετοχή σε πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την ευημερία, την ενδυνάμωση και την εκπαίδευση ενηλίκων των προσφύγων.

Για περισσότερες πληροφορίες, πρόσβαση στο eBook του προγράμματος κατάρτισης «Friends We Share» και στις κατευθυντήριες γραμμές για τα Connection Cafés, καθώς και για ευκαιρίες συνεργασίας, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν τον ιστότοπο: <https://www.friendsweshare.eu/>

Η κοινοπραξία πιστεύει ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος «Friends We Share» θα συνεχίσουν να εμπνέουν οργανισμούς σε όλη την Ευρώπη να εφαρμόζουν πρακτικές «Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

αλληλοϋποστήριξης και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας. Μέσω τέτοιων πρωτοβουλιών, οι τοπικές κοινότητες μπορούν να γίνουν πιο φιλόξενες, υποστηρικτικές και χωρίς αποκλεισμούς, συμβάλλοντας στη μακροπρόθεσμη ευημερία και ενδυνάμωση των προσφύγων και των μεταναστών.

«Οι πρόσφυγες δεν είναι βάρος, είναι δώρο. Φέρνουν νέα ενέργεια, νέες ιδέες και μια νέα αίσθηση ελπίδας στις κοινότητες που τους φιλοξενούν».

Αντόνιο Γκουτέρες (Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ)

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Παράρτημα

Διακρατική συγκριτική έκθεση πολλαπλασιαστικών εκδηλώσεων – Friends We Share

1. Συνδυασμένη ανάλυση, βασικοί δείκτες και σύνδεσμοι με τη στρατηγική βιωσιμότητας και αξιοποίησης

Οι εκδηλώσεις διάχυσης που διοργανώθηκαν στην Πορτογαλία, την Πολωνία, την Αυστρία, τη Γερμανία και την Κύπρο κατέδειξαν πώς η προσέγγιση καθοδήγησης και ευημερίας του *Friends We Share* (FWS) μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά πέρα από τα σύνορα, αποδεικνύοντας τη συνάφεια, την προσαρμοστικότητά της και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της. Συνολικά, αυτές οι εκδηλώσεις συγκέντρωσαν **178 συμμετέχοντες από διάφορους τομείς** – επαγγελματίες, μετανάστες και πρόσφυγες, εκπροσώπους δήμων, ΜΚΟ, ερευνητές και ακτιβιστές από όλες τις χώρες-εταίρους. Αυτές οι εκδηλώσεις όχι μόνο επιβεβαίωσαν τα πνευματικά αποτελέσματα των έργων, αλλά και δημιούργησαν περαιτέρω στοιχεία που υποστηρίζουν τη στρατηγική βιωσιμότητας και αξιοποίησης (WP4).

Ποσοτική επισκόπηση συμμετοχής

Χώρα	Συμμετέχοντες	Βασικές ομάδες που εκπροσωπήθηκαν
Πολωνία	30	Επαγγελματίες κοινωνικής ένταξης, εργαζόμενοι σε ΜΚΟ, τοπικοί ακτιβιστές, διοικητικοί υπάλληλοι, ακαδημαϊκοί
Αυστρία	30	Μετανάστες και πρόσφυγες (συμπεριλαμβανομένων των συμμετεχόντων στο Connection Café), νεοαφιχθέντες που ενδιαφέρονται για καθοδήγηση, κοινοτικοί εργαζόμενοι, εκπρόσωποι του Δήμου του Γκρατς, οργανώσεις με επικεφαλής μετανάστες, μέλη του Συμβουλευτικού Συμβουλίου Μεταναστών, συμμετέχοντες σε εθνικά προγράμματα κατάρτισης, διοίκηση κέντρων νεότητας
Πορτογαλία	28	Μετανάστες (Βραζιλία, χώρες της CPLP), κοινωνικοί βοηθοί, γυναίκες συμμετέχουσες
Γερμανία	60	Δημοτικοί σύμβουλοι ένταξης, κοινωνικοί λειτουργοί, υπεύθυνοι ένταξης, εθελοντές, μετανάστες με συμβουλευτικό ρόλο
Κύπρος	30	Μετανάστες (αφρικανικές χώρες), μέλη της κοινότητας, δημοτικοί εκπρόσωποι, γυναίκες της περιοχής, ευάλωτες ομάδες

Συνολικός αριθμός συμμετεχόντων: 178

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανakλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Η συμμετοχή σε όλες τις χώρες αντανάκλυνε τόσο την υψηλή προσέλευση όσο και την πλούσια ποικιλομορφία των υποβάθρων — ένας ουσιαστικός παράγοντας για την επικύρωση της αναπαραγωγιμότητας του μοντέλου καθοδήγησης και ευημερίας. Σε όλες τις χώρες, η συμμετοχή δεν έδειξε μόνο υψηλή προσέλευση, αλλά και ποικιλομορφία — κάτι που είναι κρίσιμο για την επικύρωση της αναπαραγωγιμότητας του μοντέλου καθοδήγησης και ευημερίας.

2. Διακρατική ανάλυση της υλοποίησης των εκδηλώσεων πολλαπλασιασμού

Σε όλες τις χώρες-εταίρους, οι εκδηλώσεις πολλαπλασιασμού απέδωσαν ένα ευρύ φάσμα ποιοτικών δεδομένων που υπογραμμίζουν τη συνάφεια και την προσαρμοστικότητα της προσέγγισης Friends We Share (FWS). Σε **όλες τις χώρες**, υπήρχε ενεργό ενδιαφέρον για τα βασικά στοιχεία του έργου, δηλαδή τη διαδικασία κατάρτισης, το ηλεκτρονικό βιβλίο και το μοντέλο καθοδήγησης. Αν και το επίπεδο συμμετοχής των μεταναστών ( ) διέφερε από χώρα σε χώρα, αυτό οδήγησε σε μια διορατική προοπτική σχετικά με το πόσο καλά έγινε αποδεκτό το μοντέλο από διαφορετικές ομάδες.

Στην **Πορτογαλία και την Κύπρο**, υπήρξε έντονη συναισθηματική συμμετοχή, με τους μετανάστες να μοιράζονται προσωπικές εμπειρίες σε αυτές τις χώρες. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις επιβεβαίωσαν την αρχική όραση του έργου, η οποία βασιζόταν στην ψυχοκοινωνική ευημερία. Αναγνώρισε ότι υπήρχε ανάγκη για ενσωμάτωση πέρα από τα διοικητικά ζητήματα και για συνυπολογισμό του ανθρώπινου στοιχείου της ένταξης και της έννοιας του «ανήκειν».

Στη **Γερμανία**, η ανατροφοδότηση επηρεάστηκε από τη συμμετοχή θεσμικών φορέων, όπως δημοτικοί υπεύθυνοι ένταξης, μέλη του συμβουλευτικού συμβουλίου, καθώς και υπάλληλοι του τμήματος κοινωνικών υπηρεσιών. Η συμμετοχή τους επικεντρώθηκε σε στρατηγικό επίπεδο όσον αφορά την εφαρμογή του μοντέλου FWS σε δημοτικό επίπεδο και τον τρόπο με τον οποίο αυτό εντάσσεται στο υπάρχον πλαίσιο πολιτικής.

Στην περίπτωση της **Πολωνίας**, υπήρχαν ενδείξεις τόσο ισχυρής συμμετοχής όσο και δέσμευσης που διήρκεσε καθ' όλη τη διάρκεια της παρουσίας του μοντέλου —ένδειξη πραγματικού ενδιαφέροντος για το μοντέλο— αλλά εκφράστηκαν και ορισμένες αμφιβολίες σχετικά με την εφαρμοσιμότητά του στο σημερινό πλαίσιο. Κατά την εξέταση αυτών των αντιδράσεων στις παρουσιάσεις του μοντέλου, αναδύονται διάφοροι παράγοντες που υπογραμμίζουν τον κρίσιμο χαρακτήρα της προσαρμογής με βάση το πλαίσιο, η οποία έχει ήδη ενσωματωθεί στο σχέδιο στρατηγικής βιωσιμότητας.

Η **αυστριακή** εκδήλωση πολλαπλασιασμού ενέπνευσε μια ενεργή ανταλλαγή εμπειριών, όπου υπήρχε σαφές ενδιαφέρον για το αν θα πραγματοποιηθεί πρόγραμμα παρακολούθησης, πώς θα μπορούσαν να συμμετάσχουν και πώς θα μπορούσε να αναπτυχθεί ή να εφαρμοστεί η προσέγγιση σε νέους με μεταναστευτικό ή προσφυγικό καθεστώς. Έλαβαν πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα του ηλεκτρονικού βιβλίου και του ιστότοπου του προγράμματος και έμαθαν ότι θα συγκεντρωθούν σχετικές πληροφορίες

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανάκλυνε απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

όταν θα είναι διαθέσιμες για το πρόγραμμα. Ήταν σαφές ότι υπήρχε σημαντικό δυναμικό σχετικά με την υιοθέτηση της προσέγγισης FWS στην Αυστρία.

Όσον αφορά τη **μεθοδολογία**, κάθε χώρα είχε τη δική της προσέγγιση προσαρμοσμένη στο κοινό-στόχο. Η Πορτογαλία επέλεξε την εμπειρική μάθηση, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων από τα Μοντέλα 1 και 3, ενώ η Κύπρος επικεντρώθηκε στο Μοντέλο 3 και συμπεριέλαβε μια άσκηση «5 Whys» προσαρμοσμένη στο κοινό. Στις περιπτώσεις όπου το κοινό-στόχος προερχόταν κυρίως από θεσμικό περιβάλλον, όπως στην Πολωνία και τη Γερμανία, η μεθοδολογία επικεντρώθηκε στον τρόπο παρουσίασης. Αυτές οι διαφορές στη μεθοδολογία υπογραμμίζουν τον αρθρωτό χαρακτήρα των πόρων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου FWS.

Όλες οι χώρες-εταίροι προώθησαν την ευρεία διαθεσιμότητα των αποτελεσμάτων των έργων. Η Πορτογαλία και η Κύπρος διέδωσαν QR κωδικούς και απευθείας συνδέσμους ιστότοπων, ενώ στην Πολωνία διανεμήθηκαν συσκευές USB με το eBook και τις εκθέσεις «Επισκόπηση και διδάγματα» και στη Γερμανία διανεμήθηκαν πλήρη ψηφιακά πακέτα μέσω των δημοτικών διοικήσεων. Όλες αυτές οι δραστηριότητες ευθυγραμμίζονται με τις δεσμεύσεις για ψηφιακή βιωσιμότητα που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο του τρέχοντος έργου, με έμφαση στη διαθεσιμότητα, την προσβασιμότητα και τη μακροπρόθεσμη ψηφιακή φιλοξενία.

2.1 Ικανοποίηση των συμμετεχόντων σε πολλαπλασιαστικές εκδηλώσεις στις χώρες-εταίρους

Τα ποσοστά ικανοποίησης παρέμειναν υψηλά. Στην Πορτογαλία, όλοι οι συμμετέχοντες βρήκαν τις πληροφορίες χρήσιμες και το 80% έδωσε στην εκδήλωση τη μέγιστη βαθμολογία. Στην Κύπρο, αναφέρθηκε 100% ικανοποίηση και το 94% συμφώνησε να εφαρμόσει στρατηγικές FWS. Στη Γερμανία, ελήφθησαν θετικά σχόλια και υπήρχε σαφές ενδιαφέρον για θεσμική υιοθέτηση. Στην Πολωνία, οι συμμετέχοντες έφυγαν με θετικές εντυπώσεις και διαρκή δέσμευση. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα αποτελέσματα αυτά καταδεικνύουν την καλή αποδοχή από τους ενδιαφερόμενους φορείς και την ετοιμότητά τους να αξιοποιήσουν περαιτέρω το μοντέλο. Στην πολλαπλασιαστική εκδήλωση της Αυστρίας, οι συμμετέχοντες δήλωσαν υψηλό βαθμό ικανοποίησης από την εκδήλωση, θεωρώντας τα θέματα πολύ πρακτικά και εφαρμόσιμα στην καθημερινή τους εργασία με τον πληθυσμό των προσφύγων. Θεώρησαν ότι η διάσκεψη τους βοήθησε να εμβαθύνουν την κατανόησή τους σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η προσέγγιση της καθοδήγησης και της ευημερίας μπορεί να εφαρμοστεί στις προσπάθειές τους για υποστήριξη.

3. Συμβολή στη βιωσιμότητα του έργου

Οι εκδηλώσεις πολλαπλασιασμού συνέβαλαν σημαντικά και στους τέσσερις πυλώνες βιωσιμότητας που περιγράφονται στο Σχέδιο Βιωσιμότητας και Εκμετάλλευσης.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανάκλουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Το γεγονός ότι υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον από κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς, δημοτικούς υπαλλήλους, κοινοτικούς λειτουργούς και ΜΚΟ για τη χρήση των μεθοδολογιών του FWS αποτέλεσε σημαντικό πλεονέκτημα για τη βιωσιμότητα του κεφαλαίου. Η Γερμανία και η Πολωνία έδειξαν έντονο θεσμικό ενδιαφέρον, ενώ η Κύπρος και η Πορτογαλία έδειξαν ετοιμότητα σε επίπεδο βάσης για την ενσωμάτωση αυτού του μοντέλου στην κοινοτική δομή. Αυτό δείχνει ότι η δέσμευση για την ενσωμάτωση του Connection Café, των στοιχείων καθοδήγησης και των ενοτήτων στις τρέχουσες υπηρεσίες είχε αξία.

Η οικονομική βιωσιμότητα ενισχύεται από τη σαφή ζήτηση για περαιτέρω υλοποίηση προγραμμάτων που απορρέουν από το έργο Friends we Share. Στη Γερμανία εντοπίστηκε σαφές δυναμικό όσον αφορά την τοπική χρηματοδότηση, την ενσωμάτωση του προϋπολογισμού σε δημοτικό επίπεδο και την υποστήριξη στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων στρατηγικών ενσωμάτωσης. Το επίπεδο υποστήριξης σε όλες τις εκδηλώσεις συμβάλλει στη βιωσιμότητα των προοπτικών αιτήσεων Erasmus+ και AMIF που έχουν προγραμματιστεί για το 2026.

Η ψηφιακή βιωσιμότητα εξασφαλίζεται λόγω της ισχυρής ζήτησης για ηλεκτρονικά βιβλία και διαδικτυακούς πόρους. Αρκετοί συμμετέχοντες επιθυμούσαν να συνεχίσουν να έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακούς πόρους, με ορισμένους να τονίζουν την ανάγκη για μεγαλύτερη διαδικτυακή προβολή, υποδηλώνοντας ότι η επίτευξη της βιωσιμότητας έχει ήδη αρχίσει σε αυτόν τον τομέα. Αυτό, με τη σειρά του, συμβάλλει στη στήριξη της μελλοντικής διαδικτυακής φιλοξενίας, δημοσίευσης και διαδικτυακής προβολής.

Η πολιτική και κοινωνική βιωσιμότητα ενισχύθηκε μέσω της συμμετοχής δημοτικών υπαλλήλων, επαγγελματιών κοινωνικών υπηρεσιών και κυβερνητικών υπαλλήλων, κοινοτικών εργαζομένων, εκπροσώπων της πόλης του Γκρατς, οργανώσεων μεταναστών, μελών του Συμβουλευτικού Συμβουλίου Μεταναστών, ιδίως στην Αυστρία, τη Γερμανία, την Πολωνία και την Κύπρο. Πρόκειται για βασικούς παράγοντες που μπορούν να ασκήσουν επιρροή στην πολιτική και την κατανομή των πόρων. Ως εκ τούτου, συνέβαλαν στην ενσωμάτωση του μοντέλου καθοδήγησης στις δημοτικές υπηρεσίες. Επιπλέον, η συλλογή θα ενισχυθεί με την εφαρμογή της στο πλαίσιο της ΕΕ μέσω της Στρατηγικής Ένταξης και Ένταξης 2021-2027 και άλλων αναδυόμενων πρωτοβουλιών που σχετίζονται με την ψυχική υγεία.

4. Συμβολή στη στρατηγική αξιοποίησης

Σε επίπεδο κοινοπραξίας, αυτές οι εκδηλώσεις έχουν πυροδοτήσει συλλογικές αφηγήσεις και στοιχεία που θα τροφοδοτήσουν μελλοντικές κοινές προτάσεις, όπως το «Friends We Share 2.0», και θα ενισχύσουν την ανταλλαγή γνώσεων και τις προωθητικές εκδηλώσεις σε ευρωπαϊκές διασκέψεις. Έχουν αυξηθεί τον αριθμό των ενδιαφερόμενων μερών σε όλες τις χώρες, κάτι που είναι κρίσιμο για τη διαδικασία διάδοσης.

Η αξιοποίηση από τις χώρες-εταίρους ενισχύθηκε επίσης. Η Πορτογαλία ανέπτυξε νέες ευκαιρίες αξιοποίησης, ενώ η Γερμανία και η Πολωνία παρουσίασαν αυξημένο ενδιαφέρον για την κατάρτιση του προσωπικού σύμφωνα με την προσέγγιση FWS, και η Κύπρος βρήκε «Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

τρόπους να ενσωματώσει το έργο σε υπάρχοντα κοινοτικά προγράμματα. Όλα αυτά είναι πτυχές των δεσμεύσεων θεσμικής αξιοποίησης στο σχέδιο βιωσιμότητας και αξιοποίησης. Τέλος, υπήρξε ενδιαφέρον από εξωτερικούς ενδιαφερόμενους σε άλλες χώρες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αναπαράγουν τα μοντέλα καθοδήγησης στο δικό τους οργανωτικό περιβάλλον και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εφαρμόσουν τις ασκήσεις στην εργασία τους με τις κοινότητες. Αυτές οι ερωτήσεις αποκαλύπτουν την ετοιμότητα για αναπαραγωγή ή εφαρμογή σε άλλους τομείς, κάτι που αντιπροσωπεύει την ουσία της προσέγγισης εκμετάλλευσης.

5. Συμπέρασμα

Οι εκδηλώσεις πολλαπλασιασμού σε όλες τις χώρες-εταίρους έδειξαν ότι η προσέγγιση *Friends We Share* ήταν εφαρμόσιμη, ευέλικτη και περιζήτητη σε όλα αυτά τα διαφορετικά εθνικά περιβάλλοντα. Ήταν προφανές ότι υπήρχε συναισθηματική δέσμευση, θεσμικό ενδιαφέρον και συνεχής συμμετοχή από όλα τα ακροατήρια. Όλες αυτές οι πτυχές συνδέονται στενά με τους παράγοντες βιωσιμότητας και τα σχέδια αξιοποίησης που προσδιορίζονται στο Σχέδιο Βιωσιμότητας και Αξιοποίησης του έργου. Συνολικά, αυτές οι εκδηλώσεις έδωσαν την ώθηση για την επόμενη φάση της εξέλιξης του ίδιου του έργου, θέτοντας τα θεμέλια για την ετοιμότητα της θεσμοθέτησης.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανakλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Πρόγραμμα κατάρτισης για την προώθηση της ευημερίας των προσφύγων

Co-funded by
the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές. Πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729.

Το έργο αυτό διατίθεται υπό την άδεια Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License. Για να δείτε ένα αντίγραφο αυτής της άδειας, επισκεφθείτε [τη διεύθυνση http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) ή στείλτε επιστολή στη Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, ΗΠΑ.

«Friends We Share – Πρόγραμμα ευημερίας για πρόσφυγες με πρότυπα και μέντορες», πρόγραμμα Erasmus + NR 2023-1-PL01-KA220-ADU-000150729. Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αναπαριστούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.